

กลยุทธ์การบริหารจัดการตนเองด้านอาชีพสำหรับนักศึกษา

CAREER SELF-MANAGEMENT STRATEGIES FOR COLLEGE STUDENTS

Received: Sep 19, 2020

Revised: Jan 10, 2021

Accepted: Jan 20, 2021

^{1*}สายม่าน เปลียนเหล็ก ²พ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ³ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา
^{1*}Saiman Plianlek ²Pongpan Kirdpitak ³Prasarn Malakul Na Ayudhaya

¹⁻³จิตวิทยาการปรึกษา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต วิทยาเขตพัฒนาการ
¹⁻³Counseling Psychology, Kasem Bundit University, Bangkok 10250, Thailand

*Corresponding Author, E-mail: plianlek_911@hotmail.com

บทคัดย่อ

กลยุทธ์การบริหารจัดการตนเองด้านอาชีพสำหรับนักศึกษา เป็นแนวทางหรือวิธีปฏิบัติที่สามารถนำไปใช้ในการวางแผนด้านอาชีพ ประกอบด้วย กลยุทธ์การตระหนักรู้ตนเองด้านอาชีพ กลยุทธ์การเลือกเป้าหมายด้านอาชีพ กลยุทธ์การมีการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย กลยุทธ์การวางแผนอาชีพ กลยุทธ์การติดต่อเครือข่าย-ประสานเครือข่ายและการขอคำปรึกษาหรือการชี้แนะแนวทางด้านอาชีพจากพี่เลี้ยง และกลยุทธ์การเพิ่มพูนความรู้และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่สะท้อนถึงการเป็นนักปฏิบัติที่ดี นอกจากนี้ผู้เขียนได้วางแผนในการเสริมสร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการตนเองด้านอาชีพ นอกจากนี้ บทความวิชาการเรื่องนี้นำเสนอการสร้างแบบวัดกลยุทธ์การบริหารจัดการตนเองด้านอาชีพ โดยแบบวัดที่สร้างขึ้นมีลักษณะเป็นสถานการณ์ แต่ละสถานการณ์จะกำหนดข้อความคำถาม เพื่อให้ผู้ตอบระบุค่าคำตอบ และทำแบบวัดที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (item-objective congruence: IOC) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง .66-1.00 และนำมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (item discrimination power) ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .515-.851 และวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (reliability) ได้ค่าความเที่ยงของแบบวัดทั้งฉบับ เท่ากับ .969 แบบวัดกลยุทธ์การบริหารจัดการตนเองด้านอาชีพ จะเป็นเครื่องมือสำหรับนักศึกษาในการประเมินตนเองรวมทั้งปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับตนเองในการก้าวสู่โลกของการประกอบอาชีพ

คำสำคัญ: กลยุทธ์ การบริหารจัดการตนเอง ด้านอาชีพ

Abstract

Career self-management strategies for college students can be defined as ways or approaches that can be used for career planning. Career self-management strategies include career self-awareness strategies, career goal selection strategies, goal-pursuing behavior strategies, career planning strategies, networking strategies and mentor's consultation or

guidance, and strategies for increasing body of knowledge and characteristics that reflect a proactive approach.

Moreover, this academic paper included a construction of career self-management strategies scale. The scale utilized a given situation with questions. Each individual was asked to answer each item. Statistical analyses were conducted which examined the content validity, the discrimination power of each item and scale reliability. The scale properties were as follows: 1) The Item-Objective Congruence (IOC) Index of the scale ranged from .66-1.00, 2) the dissemination power of scale item of the scale ranged from .515-.851 and 3) the reliability statistics of the scale revealed .969. This career self-management strategies scale had the advantage of being grounded in assisting the college students to recognize their own strengths and to use qualities to strengthen their career occupation.

Keywords: strategy, career self-management, career

ความหมายและความสำคัญของอาชีพ

อาชีพ หมายถึง การเลี้ยงชีวิต การทำมาหากินหรืองานที่ทำเป็นประจำเพื่อเลี้ยงชีพ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2526 : 899) การประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตให้มีความเป็นอยู่อย่างมีความสุขนั้น แต่ละบุคคลจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และประสบการณ์ในงานหรืออาชีพที่ตนสนใจและถนัด สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีมาสร้างสรรคงานอาชีพและการประกอบอาชีพ มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ และเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพสุจริตนั้น ๆ ให้ประสบความสำเร็จ

การที่แต่ละบุคคลจะประสบความสำเร็จในงานหรืออาชีพหรือไม่ จะขึ้นอยู่กับอาชีพที่บุคคลนั้นเลือก คนบางคนเลือกงานอาชีพที่ตนไม่ชอบทำแต่จำเป็นต้องทำเพราะบิดามารดาเลือกไว้ให้แล้ว หรือบางคนเลือกงานหรืออาชีพที่ตนไม่ชอบไม่ถนัด หรือมีความรู้น้อยในด้านนั้น ๆ คนเหล่านี้จะรู้สึกลำบากใจในการปฏิบัติงาน งานก็ไม่ก้าวหน้าและตนเองก็ไม่ก้าวหน้าด้วย ดังนั้น การเลือกอาชีพจึงเป็นเรื่องของการตัดสินใจที่สำคัญมากที่สุดอย่างหนึ่งในชีวิต เพราะมีผลสะท้อนถึงความสุขของตนเอง ครอบครัว ส่วนรวม และมีส่วนช่วยพัฒนาประเทศชาติ สำหรับองค์ประกอบที่สำคัญในการเลือกอาชีพ ประกอบด้วย (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2558) 1) การรู้จักและเข้าใจตนเอง โดยการประเมินและวิเคราะห์ความสนใจ ความสามารถ ความถนัด ค่านิยม และความต้องการของตนเอง และความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวกับบทบาทต่าง ๆ ของแต่ละอาชีพ 2) การรู้จักและเข้าใจด้านการศึกษาและอาชีพ 3) การรู้จักและเข้าใจด้านเศรษฐกิจ เข้าใจโลกของงานและผลกระทบเศรษฐกิจที่มีต่อโลกของงานและอาชีพและสังคม 4) การตัดสินใจเลือกอาชีพให้สอดคล้องกับความสามารถและความพึงพอใจต่อตนเอง 5) ความรู้ ความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นที่จะเข้าสู่อาชีพใดอาชีพหนึ่ง 6) ทักษะความสามารถเกี่ยวกับงานเพื่อพัฒนางานอาชีพนั้น ๆ 7) การรู้คุณค่าของงานและการมีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพนั้น ๆ และ 8) การมีกลยุทธ์ในการเลือกอาชีพ กลยุทธ์ในการบริหารจัดการอาชีพนั้น ๆ และมีกลยุทธ์ความสำเร็จในอาชีพ

ความสำคัญของกลยุทธ์การบริหารจัดการตนเองด้านอาชีพ

คำว่า กลยุทธ์ (strategy) ในความหมายหนึ่งก็คือ วิธีการที่ทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ด้วยวิธีที่ถูกต้อง ซึ่งมีอีกคำหนึ่งว่า กลเม็ดหรือกลวิธี (tactic) ซึ่งเป็นวิธีที่ทำให้บรรลุผลสำเร็จโดยไม่คำนึงว่าผิดหรือถูก กลวิธีเป็นความพยายามที่จะทำให้สำเร็จเท่านั้นและเป็นส่วนย่อยกว่ากลยุทธ์ (Gattiker & Larwood, 1986 ; อ้างถึงใน พชร สุลักษณ์อนวัช, 2559)

กลยุทธ์ (strategy) หมายถึง แผนการแนวทางที่ทำให้เกิดการกระทำเพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายหรือความสำเร็จที่ได้ตั้งใจไว้ อันที่จริงกลยุทธ์มีลักษณะทั้งความเป็นแบบแผนหรือรูปแบบ (strategy is a pattern) กลยุทธ์ในความหมายนี้ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและการปฏิบัติตามแผนอย่างต่อเนื่องในแต่ละช่วงเวลา นั่นคือในการวางแผนในอนาคต ความสำคัญของกลยุทธ์ คือ เราทำไปเพื่ออะไร (what) เราอยู่ที่จุดไหน (where) และเราจะไปสู่จุดนั้นอย่างไร

สำหรับกลยุทธ์การบริหารจัดการตนเองด้านอาชีพนั้น มีความสำคัญต่อผู้เรียนที่ต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการตนเองด้านอาชีพ เพื่อให้เกิดแนวทางในการดำเนินชีวิตและบริหารจัดการตนเองด้านอาชีพ ประกอบด้วย (Dunning, 2010) 1) การกำหนดทิศทางอาชีพ (career direction) ให้สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง 2) การกำหนดวิสัยทัศน์ เจตคติ ความเชื่อมั่น และเป้าหมาย เพื่อเป็นไปตามทิศทางที่กำหนด 3) การวางแผนและปฏิบัติตามแผน 4) การเรียนรู้จากทุก ๆ คนที่ให้ข้อความรู้ ข้อเสนอแนะ และข้อมูลย้อนกลับเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ 5) การมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นและเครือข่ายทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กรเพื่อความสำเร็จในงานและอาชีพ 6) การแสวงหาข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อสร้างสรรค์งานอาชีพให้ทันสมัยและก้าวหน้า 7) ความพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนความคิดเพื่อสร้างสรรค์กลยุทธ์ในการพัฒนางานและอาชีพ 8) การพัฒนางานอาชีพให้มีมาตรฐาน และให้มีความเป็นมืออาชีพ 9) ความพยายามต่อสู้ชีวิตเพื่อพัฒนางานอาชีพภายใต้โลกแห่งความผันผวนไม่แน่นอน และ 10) การสร้างสรรค์งานอาชีพของตนเองให้เจริญก้าวหน้า เป็นที่ประทับใจของตนเองและบุคคลอื่น

Ashok (2019) ได้เสนอกลยุทธ์ความสำเร็จในอาชีพ (career success strategies) ที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. กลยุทธ์ด้านภาพลักษณ์ของตนเอง ได้แก่ การมีอัตลักษณ์ โดยบุคคลนั้นจะต้องรู้จักตนเอง เข้าใจกระบวนการคิดของตนเอง มีความเข้มแข็งทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีความมุ่งหวังความปรารถนาให้เป็นที่น่าเชื่อถือและน่าไว้วางใจ และมีการวางแผนเพื่อสร้างสรรค์ความสำเร็จในอาชีพ

2. กลยุทธ์ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย

3. กลยุทธ์ในการสร้างสรรค์ผลงานเป็นที่ประทับใจ

4. กลยุทธ์ด้านการสร้างเครือข่ายเพื่อความสำเร็จในอาชีพ และ

5. กลยุทธ์ด้านความพร้อมที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเอง

Wislow (2019) ได้นำเสนอ กลยุทธ์ในการทำงานเพื่อให้ประสบความสำเร็จในอาชีพ 7 กลยุทธ์ ดังนี้

1. การระบุเป้าหมายในการทำงานในอาชีพนั้น ๆ ให้ชัดเจน

2. การสร้างความเป็นมืออาชีพให้ตนเอง

3. การตระหนักถึงความเข้มแข็งของตนเอง ทั้งทางด้านความรู้ ความคิด ความปรารถนาและความก้าวหน้าในชีวิตการทำงานและอาชีพ

4. การรับผิดชอบเพื่อความสำเร็จในการเป็นมืออาชีพ
5. การพัฒนางานอาชีพให้บรรลุมาตรฐานสูงสุด
6. การสร้างภาพลักษณ์ของงานอาชีพให้เป็นที่ประทับใจ และ
7. การสร้างเครือข่ายเพื่อความสำเร็จในอาชีพ

Dunning (2010) ได้นำเสนอ กลยุทธ์ความสำเร็จในอาชีพไว้ 10 ประการ ดังนี้

1. การกำหนดทิศทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในอาชีพ
2. การกำหนดวิสัยทัศน์ เจตคติ ความเชื่อมั่น และเป้าหมาย เพื่อเป็นไปตามทิศทางที่กำหนด
3. การวางแผนและปฏิบัติตามแผน
4. การเรียนรู้จากทุก ๆ คนที่ให้ข้อความรู้ ข้อเสนอแนะ และข้อมูลย้อนกลับเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ

5. การมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นและเครือข่ายทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กร เพื่อความสำเร็จในงานและอาชีพ

6. การแสวงหาข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อสร้างสรรค์งานอาชีพให้ทันสมัยและก้าวหน้า

7. ความพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนความคิดเพื่อสร้างสรรค์กลยุทธ์ในการพัฒนางานและอาชีพ

8. การพัฒนางานอาชีพให้มีมาตรฐาน และให้มีความเป็นมืออาชีพ

9. ความพยายามต่อสู้ชีวิตเพื่อพัฒนางานอาชีพภายใต้โลกแห่งความผันผวนไม่แน่นอน และ

10. การสร้างสรรค์งานอาชีพของตนเองให้เจริญก้าวหน้า เป็นที่ประทับใจของตนเอง และบุคคลอื่น นอกจากนี้ Yean & Yahya (2008) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง กลยุทธ์ด้านอาชีพ (career strategies) และความสำเร็จในอาชีพ (career success) ของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรม ผลการศึกษาพบว่า กลยุทธ์ด้านอาชีพที่เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในอาชีพ ได้แก่ 1) กลยุทธ์ด้านการสนับสนุนส่งเสริมให้พนักงานได้พัฒนาทักษะและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง และได้เรียนรู้แนวทางในการประสานงานภายในองค์กร 2) กลยุทธ์ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการติดต่อประสานงานกับองค์กรภายนอกและเครือข่าย มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จในอาชีพ และ 3) กลยุทธ์ด้านอาชีพด้านการเสริมสร้างภาพลักษณ์ขององค์กร

กล่าวโดยสรุป กลยุทธ์ความสำเร็จในอาชีพ ประกอบด้วย กลยุทธ์ด้านภาพลักษณ์ของตนเอง เช่น การมีอัตลักษณ์โดยบุคคลนั้นจะต้องรู้จักตนเอง เข้าใจกระบวนการคิดของตนเอง มีความเข้มแข็งทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีความมุ่งหวังความปรารถนาให้เป็นที่น่าเชื่อถือและน่าไว้วางใจ และมีการวางแผนเพื่อสร้างสรรค์ความสำเร็จในอาชีพ กลยุทธ์ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยต้องสามารถใช้เทคโนโลยีสมัยได้ในการทำงานหรือการติดต่อสื่อสารเบื้องต้นได้ กลยุทธ์ในการสร้างสรรค์ผลงานเป็นที่ประทับใจ กลยุทธ์ด้านการสร้างเครือข่ายเพื่อความสำเร็จในอาชีพ และกลยุทธ์ด้านความพร้อมที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเอง ซึ่งกลยุทธ์ทั้ง 5 ประการดังกล่าวเป็นกลยุทธ์ที่ต้องสร้างให้เกิดในตัวบุคคลนั้น ๆ ส่วนกลยุทธ์ในการทำงานเพื่อประสบความสำเร็จในอาชีพ ประกอบด้วย การระบุเป้าหมายในการทำงานในอาชีพนั้น ๆ ให้ชัดเจน การสร้างความเป็นมืออาชีพให้ตนเอง การตระหนักถึงความเข้มแข็งของตนเอง ทั้งทางด้านความรู้ ความคิด

ความปรารถนาและความก้าวหน้าในชีวิตการทำงานและอาชีพ การรับผิดชอบเพื่อความสำเร็จในการเป็นมืออาชีพ การพัฒนางานอาชีพให้บรรลุมาตรฐานสูงสุด การสร้างภาพลักษณ์ของงานอาชีพให้เป็นที่ประทับใจ และการสร้างเครือข่ายเพื่อความสำเร็จในอาชีพ ซึ่งกลยุทธ์ทั้ง 7 ประการจะเป็นตัวเสริมให้บุคคลได้เกิดความรู้ความสามารถและนำกลยุทธ์ในการทำงานเพื่อความสำเร็จในอาชีพไปใช้ในการดำเนินชีวิตและการบริหารจัดการตนเองด้านอาชีพของตนเองได้ และกลยุทธ์ความสำเร็จในอาชีพ ประกอบด้วย การกำหนดทิศทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในอาชีพ การกำหนดวิสัยทัศน์ เจตคติ ความเชื่อมั่น และเป้าหมาย เพื่อเป็นไปตามทิศทางที่กำหนด การวางแผนและปฏิบัติตามแผน การเรียนรู้จากทุก ๆ คนที่ให้ข้อความรู้ ข้อเสนอแนะ และข้อมูลย้อนกลับเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ การมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นและเครือข่ายทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กรเพื่อความสำเร็จในงานและอาชีพ การแสวงหาข้อมูลข่าวสารสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อสร้างสรรค์งานอาชีพให้ทันสมัยและก้าวหน้า ความพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนความคิด เพื่อสร้างสรรค์กลยุทธ์ในการพัฒนางานและอาชีพ การพัฒนางานอาชีพให้มีมาตรฐาน และให้มีความเป็นมืออาชีพ ความพยายามต่อสู้ชีวิตเพื่อพัฒนางานอาชีพภายใต้โลกแห่งความผันผวนไม่แน่นอน และการสร้างสรรค์งานอาชีพของตนเองให้เจริญก้าวหน้า เป็นที่ประทับใจของตนเองและบุคคลอื่น ซึ่งกลยุทธ์ที่กล่าวมาข้างต้นนับเป็นข้อมูลพื้นฐานที่มีความสำคัญที่ทำให้ผู้เรียน ได้นำมากำหนดแนวทางหรือกลยุทธ์การบริหารจัดการตนเองด้านอาชีพของผู้เรียนที่นำไปสู่ความสำเร็จในอาชีพในอนาคตต่อไป

กลยุทธ์การบริหารจัดการตนเองด้านอาชีพ

กลยุทธ์การบริหารจัดการตนเองด้านอาชีพ เป็นกลยุทธ์การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย มีการกำหนดเป้าหมาย และกระบวนการในการตัดสินใจเพื่อความสำเร็จในการบริหารจัดการตนเองด้านอาชีพ กลยุทธ์การบริหารจัดการตนเองด้านอาชีพ ประกอบด้วย

1. การจัดการตนเอง

เป็นทักษะสำคัญ (a key skill) ในการส่งเสริมการดำเนินงานการวางแผนเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง ประกอบด้วย 1) การตั้งเป้าหมาย (setting goals) และการบริหารเวลา (managing time) 2) การพัฒนาแรงจูงใจและทักษะต่าง ๆ ที่สำคัญที่จะช่วยให้เอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต (Barry & Messer, 2003) ส่วน Mitchem & Young (2001) นำเสนอว่าการจัดการตนเอง เป็นการประเมินความรู้ ความสามารถ และทักษะของตนเองในประเด็นต่อไปนี้ 1) การตั้งเป้าหมายที่มีความเป็นไปได้ 2) การสร้างแรงจูงใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด 3) การควบคุมตนเองและการตอบสนองผลการปฏิบัติ และ 4) การติดตามความก้าวหน้าในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย นอกจากนี้ Koegel, Harrower, & Koegel (1999) ได้ระบุขั้นตอนในการเสริมสร้างหรือพัฒนาการจัดการตนเองว่า ประกอบด้วย 1) การตั้งเป้าหมาย (goal selection) 2) การเก็บรวบรวมข้อมูล (information collection) 3) กระบวนการในการประมวลผลข้อมูลและการประเมินข้อมูล (information processing and evaluation) 4) การตัดสินใจ (decision making) โดยอาศัยข้อมูลที่รวบรวมได้เป็นพื้นฐาน และการประเมินข้อมูลนั้น ๆ เพื่อการตัดสินใจ 5) การลงมือปฏิบัติ (action) โดยใช้ทักษะต่าง ๆ ในการจัดการตนเอง และ 6) การสะท้อนสิ่งที่ตนเองปฏิบัติ (self-reaction) ว่า เป็นไปตามเป้าหมายที่ตนเองกำหนดมากน้อยเพียงใด และควรจะต้องให้ความรู้และพัฒนาทักษะเพิ่มเติมในประเด็นใด เพื่อให้การจัดการตนเองพัฒนาและคงอยู่ต่อไป จากขั้นตอนในการ

เสริมสร้างหรือพัฒนาตนเองดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนจึงได้นำมาเป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารจัดการตนเองด้านอาชีพ

2. กลยุทธ์การบริหารจัดการตนเองด้านอาชีพ

กลยุทธ์การบริหารจัดการตนเองด้านอาชีพ หมายถึง แนวทางหรือวิธีการที่บุคคลนำมาใช้ในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านอาชีพของตนเอง ซึ่ง Nabi (2003) ได้ศึกษาพบว่า กลยุทธ์การเสริมสร้างอาชีพ (career-enhancing strategies) จะมีประสิทธิผลมากน้อยเพียงใดนั้น จะสัมพันธ์กับ 1) สถานการณ์ภายในและภายนอกขององค์กร ไม่ว่าจะเป็นวนิสัยทัศน์ขององค์กร การบริหารจัดการองค์กร และการวางแผนพัฒนาอาชีพ และกลไกในการประกอบอาชีพของบุคลากรในองค์กร และ 2) ความสำเร็จด้านอาชีพของบุคลากรในองค์กร ส่วน Park & Rothwell (2009) ได้ศึกษาพบว่า เจตคติที่มีต่อความผันผวนด้านอาชีพ บรรยากาศการเรียนรู้ขององค์กร และทิศทางการบริหารงานด้านอาชีพในองค์กรส่งผลโดยตรงกับกลยุทธ์การเสริมสร้างอาชีพ

นอกจากนี้ Abele & Wiese (2008) ได้วิเคราะห์กลยุทธ์การบริหารจัดการตนเอง (self-management strategies) และความสำเร็จด้านอาชีพ โดยกลยุทธ์การบริหารจัดการตนเอง ประกอบด้วย การเลือกเป้าหมาย (selection of goal) การดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (optimization as implementation of goal-pursuing behavior) กลยุทธ์การจัดการตนเองที่เฉพาะเจาะจง (specific self-management strategies) เช่น การวางแผนอาชีพ และตัวบ่งชี้ของความสำเร็จด้านอาชีพ เช่น วัตถุประสงค์ของความสำเร็จด้านอาชีพ และความพึงพอใจด้านอาชีพ รวมทั้งการตัดสินใจเพื่อความสำเร็จด้านอาชีพ ผลการวิเคราะห์พบว่ากลยุทธ์การบริหารจัดการตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จด้านอาชีพ และพบว่าการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านอาชีพและการวางแผนอาชีพ มีความสัมพันธ์โดยตรงกับความสำเร็จด้านอาชีพ

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ความหมายและความสำคัญของอาชีพ ความสำคัญของกลยุทธ์ความสำเร็จในอาชีพ กลยุทธ์การบริหารจัดการตนเอง และกลยุทธ์การบริหารจัดการตนเองด้านอาชีพ และในฐานะที่ผู้เขียนเป็นอาจารย์ ทำหน้าที่สอน ให้คำปรึกษา และพัฒนานักศึกษา ผู้เขียนจึงได้นำข้อความรู้ต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น มากำหนดกลยุทธ์การบริหารจัดการตนเองด้านอาชีพสำหรับนักศึกษา เพื่อให้ให้นักศึกษาได้เรียนรู้เกี่ยวกับข้อความรู้ “กลยุทธ์การบริหารจัดการตนเองด้านอาชีพ” เพื่อความสำเร็จในอาชีพของนักศึกษาในอนาคต

3. กลยุทธ์การบริหารจัดการตนเองด้านอาชีพสำหรับนักศึกษา

กลยุทธ์การบริหารจัดการตนเองด้านอาชีพ เป็นแนวทางหรือวิธีปฏิบัติที่นักศึกษาจะนำไปใช้ในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายด้านอาชีพของตนเอง ประกอบด้วย 1) กลยุทธ์การบริหารจัดการตนเองด้านอาชีพ 2) กลยุทธ์การเลือกเป้าหมายด้านอาชีพ 3) กลยุทธ์การมีพฤติกรรมดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย 4) กลยุทธ์วางแผนอาชีพ 5) กลยุทธ์การพัฒนาเครือข่ายและขอคำปรึกษาแนะนำจากพี่เลี้ยง และ 6) กลยุทธ์การเพิ่มพูนความรู้ด้านอาชีพและคุณลักษณะต่าง ๆ ของตนเองที่สะท้อนถึงการเป็นนักปฏิบัติที่ดี กลยุทธ์การบริหารจัดการตนเองด้านอาชีพทั้ง 6 ด้าน ดังกล่าวข้างต้นได้มาจากการสังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการต่าง ๆ ต่อไปนี้

1) กลยุทธ์การตระหนักรู้ตนเองด้านอาชีพ (career self-awareness strategies) ได้แก่ แนวทางในการรับรู้ความหมายและความสำคัญเกี่ยวกับอาชีพ ลักษณะอาชีพ ความสนใจที่มีต่ออาชีพ

เจตคติที่มีต่ออาชีพ ประสบการณ์และทักษะด้านอาชีพ และความรู้ความสามารถพื้นฐานของตนเอง (Olenka, 2009; Zunker (2002, อ้างถึงใน นันทา สุริรักษา, 2541)

2) กลยุทธ์การเลือกเป้าหมายด้านอาชีพ (career goals selection strategies) ได้แก่ แนวทางในการกำหนดเป้าหมายด้านอาชีพ และการเลือกเป้าหมายด้านอาชีพ การพิจารณาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และสิ่งที่เป็นปัญหาคุกคามต่อการเลือกเป้าหมายด้านอาชีพ (Evan & Herr, 1978)

3) กลยุทธ์การมีพฤติกรรมดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย (Goal-pursuing behavior strategies) ได้แก่ แนวทางในการระบุงบชี้ปัจจัยทางบวก ทั้งปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยภายนอกที่สนับสนุนให้ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย และการหาแนวทางในการป้องกันแก้ไขปัจจัยทางลบที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย (Greenberg & Baron 2003; Locke & Latham, 1990)

4) กลยุทธ์การวางแผนอาชีพ (Career planning strategies) ได้แก่ แนวทางการดำเนินการเพื่อวางแผนอาชีพ โดย (1) ต้องทราบว่าสิ่งที่ต้องการเลือกคืออะไร (2) รวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์: ข้อมูลเกี่ยวกับความสนใจ ทักษะ และข้อมูลข่าวสารด้านอาชีพ (3) รู้จักทางเลือก (4) ชั่งน้ำหนักทางเลือก โดยพิจารณาผลดีผลเสียของแต่ละทางเลือก (5) ตัดสินใจเลือกอาชีพโดยสามารถเลือกได้มากกว่า 1 ทางเลือก และ (6) ทบทวนการตัดสินใจเลือกและผลที่คาดว่าจะได้รับ (Krumboltz & Thoresen, 1969)

5) กลยุทธ์การติดต่อ-ประสานเครือข่ายและการขอคำปรึกษาหรือการชี้แนะแนวทางด้านอาชีพจากพี่เลี้ยง (networking strategies and mentors consultation or guidance) ได้แก่ แนวทางการติดต่อ-ประสานเครือข่ายเพื่อขอทราบข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ และขอความร่วมมือ-สนับสนุนการฝึกงานของนักศึกษา และการขอคำปรึกษาหารือ คำแนะนำจากพี่เลี้ยง (Bruce & Yearley, 2006; Laursen & Austin, 2014)

6) กลยุทธ์การเพิ่มพูนความรู้และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่สะท้อนการเป็นนักปฏิบัติที่ดี (strategies for increasing body of knowledge and characteristics that reflect a proactive approach) ได้แก่ การแสวงหาความรู้ และนวัตกรรมด้านอาชีพและการเสริมสร้างคุณลักษณะต่าง ๆ ของตนเอง ด้านความเชื่อในความสามารถของตนเอง การควบคุมตนเอง ความมุ่งมั่น ตั้งใจ ไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรคมีไหวพริบและเห็นคุณค่าในอาชีพ (Johnson, 1991; Kouzes & Posner, 2002)

จากแนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารจัดการตนเองด้านอาชีพ ดังกล่าวข้างต้นทำผู้เขียนได้นำเสนอการสร้างแบบวัดกลยุทธ์การบริหารจัดการตนเองด้านอาชีพสำหรับนักศึกษา โดยแบบวัดที่สร้างขึ้น มีลักษณะเป็นสถานการณ์ แต่ละสถานการณ์จะกำหนดข้อความให้ผู้ตอบ ระบุคำตอบ และนำแบบวัดที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (item-objective congruence: IOC) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง .66-1.00 และนำมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (item discrimination power) ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .515-.851 และวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (reliability) ได้ค่าความเที่ยงของแบบวัดทั้งฉบับ เท่ากับ .969 แบบวัดกลยุทธ์การบริหารจัดการตนเองด้านอาชีพดังกล่าว จะเป็นเครื่องมือสำหรับนักศึกษาในการประเมินตนเอง ที่จะช่วยให้นักศึกษาเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าของกลยุทธ์การบริหารจัดการตนเองด้านอาชีพเพื่อความสำเร็จในการประกอบอาชีพในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- นันทา สุริรักษา. (2541). *รูปแบบและการให้คำปรึกษาอาชีพ*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เพชร สุลักษณ์อนวัช. (2559). *ความสำเร็จในอาชีพ เซวน์อารมณ์ และความพึงพอใจในชีวิตโดยมีความภาคภูมิใจในตนเองเป็นตัวแปรสื่อของพนักงานระดับปฏิบัติการ กรณีศึกษา: บริษัทโทรคมนาคมแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต] มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2558). *ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ*. มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2526). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525*. อักษรเจริญทัศน์.
- Abele, A.E., & Wiese, B.S. (2008). The nomological network of self-management strategies and career success. *Journal of Occupational and Organizational Psychology, 81*, 733-749.
- Ashok, A. (2019). *5 Career success strategies*. <https://medium.com/@unfoldlabs/5-career-succcss-strategies-in-2019-d63fd7dc7642>.
- Barry, L., & Messer, J. (2003). A practical application of self-management for students diagnosed with ADHD. *Journal of Positive Behavior Interventions, 5* (4), 238-248.
- Bruce, S., & Yearley, S. (2006). *The SAGE dictionary of sociology*. SAGE Publication Ltd.
- Dunning, D. (2010). *10 career essentials: Excel at your career by using your personality type*. Nicholas Brealey Publishing.
- Evans, R. N., & Herr, F. L. (1978). *Objective of vocational education*. Merrill Publishing.
- Greenberg, J., & Baron, R. R. (2003). *Behavior in organization* (8th ed.). Prentice Hall.
- Johnson, D. W. (1991). *Human relations and your career* (3rd ed.). Prentice Hall.
- Koegel, L., Harrower, J.K., & Kegel, R. (1999). Support for children with developmental disabilities in full inclusion classrooms through self-management. *Journal of Positive Behavior Interventions, 1*(1), 26-34.
- Kouzes, J. M., & Posner, B. (2002). *The leadership challenges* (3rd ed.). Jossey-Bass.
- Krumboltz, J. D., & Thoresen, C. E. (1969). Behavioral counseling: Cases and techniques. Holt, Rinehart, & Winston.
- Laursen, S. L., & Austin, A. E. (2014). *Strategic toolkit: Strategies for effecting gender equity and institutional change*. Boulder, CO, and East Lansing, MI. <http://www.strategictoolkit.org>.
- Locke, E. A., & Latham, G.P. (1990). *The theory of goal setting and performance*. Prentice Hall.
- Michem, K. & Young, K. (2001). Adapting self-management programs for class wide use: Acceptability, feasibility, and effectiveness. *Remedial & Special Education, 22*(2), 75-88.

- Nabi, G. R. (2003). Situational characteristics and subjective career success: The mediating roles of career-enhancing strategies. *International Journal of Manpower*, 24(6), 653-671.
- Olenka B. (2009). *Krathwohl's Affective Domain Taxonomy*.
<https://sites.educ.ualberta.ca/staff/olenka.bilash/>.
- Park, Y., & Rothwell. W. J. (2009) The effects of organizational learning climate, career-enhancing strategy, and work orientation on protean career. *Human Resource Development International*, 12(4), 387-400.
- Wislow, E. (2019). *7 strategies to build a successful career*.
<https://youthincmag.com/7-strategies-to-build-a-successful-career>
- Yean, T. F., & Yahya, K.K. (2008). The relationship between career strategies and career success. *International Journal of Manpower*, 15(1), 85-101.
-